REDACȚIUNEA, Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 30.
TELEFON Nr. 226.
Scrisori nefrancate nu se primesc.
Manuscripte nu se retrimit.
Inserate
se primesc la Administrațiune Brașov și la următoarele
BIROURI de ANUNȚURI:
In Viena la M. Dukes Nachf., Nux. Augenfeld & Emeric Lesner, Heinrich Schalek, A. Oppelik Nachf., Anton Oppelik. In Budapesta la A. V. Golberger, Ekstein Bernat, Iuliu Leopold (VII Erzsébet-korut).
Prețul insertiunilor: o serie garmond pe o coloană 10 bani pentru o publicare. Publicări mai dese după tarifă și învoială. — RECLAME pe pagina 3-a o serie 20 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANUL LXXI.

Telefon: Nr. 226.

GAZETA apare în fiecare zi

Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 24 cor., pe șase luni 12 cor., pe trei luni 6 cor.
N-rii de Duminecă 4 cor. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminecă 8 fr. pe an.
Se prenumeră la toate oficiile poștale din întru și din afară și la d-nii colectori.
Abonamentul pentru Brașov;
Administrațiunea, Piața mare târgul Inului Nr. 30. etagiu I. Pe un an 20 cor., pe șase luni 10 cor., pe trei luni 5 cor. Cu dusul acasă: Pe un an 24 cor., pe șase luni 12 cor., pe trei luni 6 cor. — Un esemplar 10 bani. — Atât abonamentele, cât și insertiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 122 Brașov, Joi 5 (18) Iunie. 1908.

Urma va alege!

Nu de mult am reprodus un articol al „Unirei" din Blaj, asupra cestiunei grave actuale: Ce e cu congrua preoților uniți? In acest articol, numita foaie, după o lungă tăcere obstinată, ce a păstrat-o în tot timpul în care s'au pregătit toate câte le subsumă ea astăzi, sub cuvintele: *primejdie* pentru biserica română unită, vine acum de odată și dă alarm, spuind că e primejdie cu congrua și cu autonomia catolică; preoțimea română unită nu o să-și capete congrua nici în anul acesta, iar deși o va căpăta mai târziu, aceasta se va întâmpla „numai sub condiția, ca biserica română unită să fie mai întâi pusă sub acelaşi coperiș de autonomie comună cu biserica romano-catolicilor din Ungaria, unde greco-catolicii ar dispărea cu totul, față de numărul cutropitor al romano-catolicilor."

Ce putea face ziarul nostru mai bun decât a arăta cetitorilor săi, că în adevăr există primejdia, despre care „Gazeta" le-a vorbit de atâtea ori în cursul timpului, pe când „Unirea" tăcea înfundată, aducând numai câte un comunicat, că toate merg bine, că arhiereii vor îngriji de toate să iasă bine? Martor ne e judecătorul ceresc peste conștiințele oamenilor că n'am făcut-o, decât cu cea mai profundă amărăciune a sufletului nostru, văzând halul la care au ajuns cauzele vitale ale bisericei române unite și ale poporului român nedespărțit de aceasta biserică.

Dovadă că am zis în introducere, că strigătul de durere al „Unirei" după atâta tăcere, voluntară ori involuntară, e semnificativ pentru timpul de azi, *când toate cotiturile pe unde au să treacă Românii în mersul neasămănat de greu al desvoltărei lor, este subminat de bombe explosive, pe când la suprafață să arată încă semne de voie bună și de iluzii frumoase pentru viitor!*

O astfel de iluzie o vedem tipărită cu litere groase și în numărul din urmă al „Unirei", unde se spune sub rubrica „mai nou" „spre liniștirea fraților noștri preoți", că „congrua are să vină încă în decursul anului 1908", căci proiectul relativ la congruă să va desbate negreșit în sesiunea de toamnă a dietei.

Ne-am fost propus să reproducem articolul amintit al „Unirei" făr' a mai zice un cuvânt, dar, cetind acest articol în corectură, ne-a fost peste putință să ne stăpânim a nu intercala în două-trei locuri câteva întrebări ce ni s'au impus c'o putere iresistibilă.

Astfel la pasagiul unde „Unirea" — după-ce spune că cu „frică și cu tremur iși pune întrebarea Ce e cu congrua?" — urmează a zice: „ne-ar plăcea să ne înșelăm cu gândul, că congrua preoțimei noastre nu va fi condiționată de autonomia romano-catolicilor," am intercalat întrebarea „până când o Doamne, veți voi să vă înșelați voi pe voi?" Intrebarea aceasta, de să nimerește ori nu ca intercalare în text, are o bază și importanță istorică și de aceea și-a avut locul ei tocmai acum când s'a semnalat primejdia după treizeci de ani de manevrare cu iluzii.

Ori doară cei dela „Unirea" să supără fiindcă îi prezentăm ca pe unii cari se îmbată și cu iluzii? Atunci îi rugăm să bage bine de samă — căci dacă nu e curată iluzie ce zic și ce fac spre liniștirea fraților preoți — dacă, ceeace nu voim să admitem, răspândesc iluzii cu intențiune de a amăgi lumea, atunci nu mai pot să treacă ca oameni sinceri pentru cauza bisericei și a poporului, atunci pentru ei se potrivește imputarea de *malițíe* pe care o fac ei astăzi „Gazetei Transilvaniei", cum se poate vedea din izbucnirea ce-o publică „Unirea" în ziua de Rosalii la adresa foaiei noastre și pe care o reproducem mai jos.

Tot „Unirea" zice mai departe în articolul din cestiune: „Sunt zilele acestea cele mai grele pentru biserica noastră, nicăiri prietini și binevoitori nu avem, iar ministrul de culte al cărui program politic și cultural îl cunoaștem până dincolo, este însuși unul din urzitorii corifei ai autonomiei catolicilor"... „și în aceste vremuri de o extremă gravitate, sarcina cea mai grea cade, bine înțeles, asupra Arhiereilor noștri. Umerii preoțimei noastre gârboviți sub atâtea sarcini, nu mai sunt în stare să suporte povara.."

Aici nu ne-am putut reținea să nu intercalăm următoarele întrebări: „Dar unde ați lăsat, iubiților, poporul credincios, acest brav popor de peste un milion de suflete? Ori credeți că poporul adiat și îmbătat cu diferite asigurări, vorbe goale și cu pelerinaje la Roma, își va durmi și mai departe somnul său cel de moarte?"

Aceste întrebări, destul de îndesate și lămurite credem, le vor fi înțeles destul de bine părinții dela „Unirea". E foarte trist că „în aceste vremuri de estremă gravitate" cei dela „Unirea" vor să treacă peste importanța lor actuală, peste grozavnica lor importanță, putem zice, c'un surâs sarcastic, declarându-le de „observări copilărești" și de „senilitate" ale „Gazetei". „Copilărie" „senilitate" și apoi „malițíe" cum se unesc acestea? Care este logica „Unirei" de a lua în bătaie de joc pe directorul foaiei noastre înbătrânit în lupta pentru națiunea și biserica română?

Zice „Unirea" cu ironie: „Supărarea veche a Dr.-ului Mureșianu că *poporul* (înțelegeți?) zi elementul laic, nu este reprezentat în organizația noastră bisericească, o cunoaștem, nu ne mirăm deci de loc de tactica „Gazetei de a pune pe acest laic element tocmai atunci în linie de bătaie împotriva noastră, când dușmanul și așa bate în porțile bisericei și a scoate la iveală groaznicul antagonism (vrea să zică poate contrast) dintre biserica noastră și cea greco-orientală".

Nu știm de unde și până unde sunt așa de increzuți domnii de la „Unirea" încât în epoca votului universal iau peste picior „poporul", par'că acesta n'ar avea nici un rol în biserică. — „Elementul laic?" Mai cutezăți să vorbiți de element laic în organizația bisericei? Dar preoțimea unită a ajuns aproape mai rău ca elementul laic, căci soartea ei este că trebue să tacă și să se supună. Ori doară nu cunosc cei dela „Unirea" istoria Sinoadelor cu ușile închise? Și când li se și dă preoților vot conzultativ la câte un sinod, ce folos dacă n'au puterea să facă să se și execute hotărârile lui, ori de plac ori de nu plac celor din fruntea bisericei?

In asemeni împrejurări în adevăr că sarcina cea mai grea cade asupra Arhiereilor. Noi credem însă, că este de tot greșită și nenorocită tactica „Unirei" de a voi să scape pe Arhiereii noștri de ori-ce răspundere zicând că „vina va cădea asupra guvernului și a clerului romano-catolic", dacă vor merge lucrurile rău cu congrua și cu autonomia, pe când de altă parte iau în zeflemea însemnătatea poporului nostru în biserică !¿

Când „Unirea" ne spune, că clerul romano-catolic s'au dovedit așa de rece în lucrurile cari privesc pe Românii uniți, că nu va contribui la cele câteva sute de mii congruă decât *sub anumite condiții grele* pentru uniți, n'am fost în drept oare să intercalăm cuvintele: „Și totuși acest cler romano-catolic a informat pe Papa Piu al X-lea că el ajută pe Românii uniți!?" Și n'am fost în drept oare când „Unirea" a dat espresiune iluziei celei mai mari, că Arhiereii noștri vor duce *singuri* la izbândă cestiunea cea gravă dintre Românii uniți și romano-catolicii unguri a pune în fine întrebarea: „Ce pot face pentru Dumnezeu Arhiereii noștri fără de popor?"

Pentru asta suntem învinuiți acum de „malițíe" și de rea voință față cu biserica. Ni-se reamintește, chiar acum când serbăm jubileul de 70 de ani, de excomunicarea de care am avut parte un șir de ani, din cauză că am apărat marele interese de viață ale bisericei române-unite, față cu absolutismul clerului înalt, care s'a dat cu totul pe panta disciplinei clerului catolic apusan!

Sunt unsprezece ani de când s'a ținut marea întrunire din sânul „*clerului și poporului*" bisericei române unite din Cluj, la care a fost reprezentată și „Unirea" din Blaj. Aceasta mare adunare a reclamat în primul rând și drepturile poporului în biserică, declarând sărbătorește că acest *popor niciodată nu va primi a fi închegat într'o biserică străină de limba și de neamul său.* Atunci Arhiereii, aducându-li-să la cunoștință votul adunărei au răspuns: Fiți pe pace că vom face noi tot ce va fi cu putință pentru asigurarea independenței bisericei! Despre participarea poporului în organizația ei însă au tăcut!

De atunci de nenumărate ori „Gazeta Transilvaniei" a interpelat pe „cei competenți" asupramersului lucrurilor cu autonomia și cu congrua. A cerut de repețite-ori să fie informat poporul ca să-și cunoască situațiunea și să se știe apăra. Dar „Unirea", organul lor, a tăcut și cel mult repeta din când în când că Archiereii le vor face toate bune. Pentru aceasta foaie poporul era Hecuba, el putea să turbure numai liniștea înaltului cler, ear elementul „laic", cum am zice „nădrăgarii", aveau să-și vază de afacerile lor școlare, advocațiale, de bănci, de moșiile lor etc. și să se supună fără de a avea măcar dreptul, ca preoțimea de rând, să poată fi câte odată de față când se aduc conclusele.

Eată așa am înțeles și înțelegem noi cei dela „Gazetă" a „vorbi de sus" când vorbim de biserica noastră unită. Nici prin vis nu ne-am fi putut închipui vre-odată că biserica greco-catolică e redacția „Gazetei", cum afirmă „Unirea". Pentru aceasta ne-ar fi lipsit cea mai de căpetenie recerință: fondurile.

Am trebuit dar vrând nevrând să fim „mai modești" și să ne închipuim că Redacția „Gazetei" trebue să se mulțumească a reprezenta cu conștiențiositate interesele de viață ale bisericei române, fără deosebire de confesiune.

Dacă însă „Unirea" pretinde categoric, că ea reprezentă biserica greco-catolică, atunci să ne dea voie a-i spune, că a admite aşa ceva ar fi o adevărată parodiă în fața sorții grele a acestei biseric'. Noi mergem mai departe și zicem, că nici Archiereii noștri nu pot reprezenta *singuri* biserica, fără de popor. Numai în fruntea poporului *și cu poporul* ei pot fi aceea, la ce i-a chiemat sfânta lor misiune apostolică de a conduce naia bisericei unite independente, cu limba ei română și cu instituțiile ei răsăritene.

Dar s'avem puțină răbdare. Urma va alege, dacă îngâmfarea „Unirei" are vr'un temeiu real, ori că este numai efluxul unei svârcoliri neputincioase de a-și susținea echilibrul sdruncinat în fața faptelor, ce urmează promisiunilor goale și iluziilor

---

Consfătuirea intimă a ziarelor noastre.

Eată comunicatul despre decursul consfătuirei intime din 14 l. c. despre care am făcut amintire în numărul trecut al „Gazetei":

Consfătuirea confidențială, conchiemată la Brașov în cauza înființărei »Fondului jubilar« al »Gazetei« cu destinarea de-a veni în ajutorul ziariștilor noștri s'a întrunit în ziua și la oara fixată. Au luat parte la ea prin reprezentanți opt dintre foile noastre: (»Drapelul« din Lugoj, »Unirea« din Blaj, »Libertatea«, »Foaia interesantă« și »Tovărășia« din Orăștie, »Revista Economică«, »Țara noastră« și »Foaia Poporului« din Sibiiu.) Celelalte dintre foile învitate, printre cari »Tribuna« din Arad și »Lupta« din Budapesta, fiind înpiedecate de-a participa prin reprezentanți, au declarat în scris, că primesc hotărîrea ce se va aduce în cauza pentru care au fost conchiemate.

Cei întruniți, după ce au fost călduros salutați de Dr. A. Mureșianu, arătându-li-se scopul pentru care i-a învitat, au trecut imediat la deliberarea asupra obiectului dela ordinea zilei.

După un schimb de vederi viu și temeinic conferența a enunțat unanim, că pressa noastră îmbrățișează cu simpatie inițiativa proprietarului »Gazetei Transilvaniei« de a înființa din incidentul jubileului său de 30 de ani, ca director al foaiei, și a jubileului de 70 de ani al »Gazetei«, un fond menit de a se ajutora din el ziariștii și scriitorii noștri și că este gata să dea tot concursul său posibil pentru realizarea lui.

Se decide apoi de-a se institui în scopul elaborărei unui plan amănunțit pentru punerea în ființă a fondului, o comisiune de nouă membrii, cari să se împartă după diferitele centre și după ziarele ce apar în ținuturile acestor centre, în modul următor: Brașovul, ca sediu al comisiunei, să fie reprezentat cu trei membri; Aradul, Budapesta, Lugojul, Sibiiul, Blajul și Orăștia cu câte un membru, care va fi desig-nat de către ziarele din ținutul respectiv.

Cu executarea acestui concluz este însărcinată Redacțiunea »Gazetei«.

Conferența confidențială s'a ținut în cea mai frumoasă și frățească armonie. In fine s'a decis ca despre decursul ei să se publice comunicatul de față.

Din dieta ungară. In ședința de eri a dietei s'a continuat desbaterea proiectului despre învățământul poporal gratuit. Deputatul Dr. St. *Pop* declară că proiectul constitue o nouă lovitură în contra autonomiei bisericei românești. Dep. V. *Damian* constată, că proiectul stă în contrazicere cu scopul urmărit. Proiectul desconsideră școalele naționalităților și periclitează interesele școalelor gr. or. române. După alți câțiva oratori maghiari, a luat cuvântul ministrul *Apponyi*. El zice că proiectul său nu este altceva decât continuarea politicei școlare a bar. Eötvös Jozsef. Proiectul e bazat pe principiul fundamental, că cultivarea copiilor nu este o datorință particulară, ci e un interes general și o datorință a statului. De aici urmează, că învățământul poporal trebue să fie gratuit. Autonomia confesiunilor nu numai că nu se violează, ci ea e chiar ajutorată (?) de către stat. Proiectul nu este îndreptat în contra vreunei confesiuni sau naționalități, ci urmărește binele obștesc. Statul are datorința să iee sub scutul său sentimentul național și iubirea de patrie.

După acestea *proiectul a fost primit în general și în special.*

Reforma electorală. Organul ministrului Kossuth »Budapest« este informat, că ministrul Andrassy a terminat în fine proiectul reformei. Numărul actual al mandatelor s'a înmulțit cu vre-o 40.

Un comunicat al rectorilor universităților din Austria. Rectorii universităților din Austria publică un comunicat, în care se zice că rectorii au ajuns la convingerea că ministeriul cultelor va apăra cu orice preț libertatea desăvârșită a învățământului și va sprijini autonomia școalelor superioare. In legătură cu aceasta rectorii declară, că studenții nu au nici un motiv de grevă și îi invită să renunțe la grevă, căci în caz contrar rectorii nu vor mai putea fi în stare a înlătura pericolul ce amenință pe studenți de a pierde un semestru și a avea și alte urmări defavorabile.

Se mai spune, că activitatea profesorului Wahrmund e asigurată pentru viitor.

Cortegiul festiv jubilar.

(Raport special al „Gaz. Trans.")

Viena, 12 Iunie n.

— Fine. —

Grupa a 12-a: *Timpul răsboiului de șapte ani.* Laudon călărește înaintea suitei sale între sunetele fanfarei. Ii urmează regimentele, cari s'au distins în răsboi.

Grupa a 13-a: *Epoca împăratului Iosif al II-lea.* Sărbătoarea la țară a secerișului și a culesului viilor.

Grupa a 14-a: *Epoca împăratului Francisc I.* Răsboiul contra republicei francese.

Grupa a 15-a: *Principele de coroană Carol* cu suita. Tunuri istorice din anul 1809.

Grupa a 16-a. *Gloata tiroleză.* 1809. Cu drapelul original istoric, care l'a avut și Andreas Hofer în luptele din anul 1809. Grupă plină de efect.

Grupa a 17-a: *Fromenada Praterului* pe timpul congresului vienez.

Grupa a 18-a: Viața de stradă și trăsuri până la 1840.

Grupa ultimă: Armata Feldmareșalului Radetsky la 1848. Contele Radetsky defilează cu trupele sale cele mai renumite. Representantul lui Radetsky este un urmaș al aceluia, contele Iosif Radetski. Aceasta grupă a fost în modul cel mai călduros aclamată. Ea representa partea istorică a convoiului.—Intr'aceea să propune o pauză de o oră, ca să nu obosească pe Monarch prea mult. Totuși împăratul porunci ca imediat convoiul să continue. Un semn despre trăinicia împăratului.

Imbulzeala, care s'a potențat la defilarea naționalităților, este de nedescris. Ovațiunile la adresa Monarchului nu mai voiau să înceteze.

Intre convoiul istoric și cel al naționalităților a urmat grupa a două zecea: Cortegiul omagial al cetățenilor vienezi. După aceasta începu *defilarea convoiului grupelor de naționalitate* cu porturile și obiceiurile lor variate.

Convoiul începe cu *Germanii din Boemia.* După aceasta urmară *Polonii*, o mulțime mare aproape toți pe cai. Se distinseră prin talentul deosebit de călărit al bărbaților. Urmară după aceasta *Dalmațienii* cu costume montenegrene. După aceasta veniră *Austria de jos* cam slab representată, *Austria de sus*, *Salzburg*, un număr mare cu grupe foarte frumoase. După asta *Stiria*, cei mai mulți îmbrăcați ca vânători. După aceasta urmară *Carintia*: convoiul vânătorilor. Pădurarii, garda cetățenilor, *Craina* și *Silezia*.

O deosebită impresiune a lăsat în sufletele tuturor *grupa Bucovinenilor*, poate cea mai frumoasă și impunătoare dintre toate grupurile. In fruntea cortegiului pășiau *Românii din Bucovina*, aranjați în mod corăspunzător de prof. E. Maximovici și pictorul Ivasiuc. Grupa Românilor a cuprins trei subîmpărțiri: *Păstorii*, *muncitorii* și o *nuntă țărănească.* In toate s'a păstrat pe cât s'a putut caracterul poetic al poporului nostru. Figuri arse de soare în cămăși înegrite se îndreaptă spre munți. Păstorii au fost precedați de două moldovence sdravene, în splendide costume naționale, ținând în brațe un miel și un ied, spre a reprezenta turmele de oi. Aceste fete au atras cu adevărat admirația tuturora. A urmat un cal de munte, dus de frâu de un ciobănaș și purtând toate instrumentele pentru dobândirea brânzei de oi. Urmează apoi păstorii cu căciulile în cap și traista în spinare, unii din ei duceau instrumente, alții merinde. Cu dânșii vine și un enorm câine lățos.

A urmat un mic spațiu gol și apoi au venit *muncitorii.* In frunte sunt fetele cu cămăși brodate, cu scoarțe și lăicere. Foarte admirate au fost fetele cu furca în brâu și cari torceau mergând, toate fete frumoase. Urmară apoi plugarii și plugărițele. O căruță cu doi cai, în care se afla un plug, o grapă și alte instrumente, este încunjurată de muncitori și muncitoare Bărbații duc coase, furci, țăpoaie; femeile secere, greble și sape. Câteva fete duc ulcioare și cofe cu apă, iar câțiva bărbați duc strujeni și știuleți de păpușoiu. Tot în această grupă se mai găsesc pescari și vânători. Pescarii duc plăși, undițe și alte instrumente Sfârșitul acestei subîmpărțiri l'au făcut muncitorii de ferăstrae. O căruță duce trunchiuri groase de stejar, iar în jurul ei muncitorii cu ferăstrae și alte instrumente.

In sfârșit a venit partea cea mai poetică: *nunta românească.* Nunta o deschid lăutarii, în caftane negre, cum se purtau până mai acum câteva decenii în Bucovina. Instrumentele muzicanților sunt specifice românești: cobza și cimpoiul. Mirele, un băetan cu plete negre vine călare și tot călare sunt cei patru vornicei. Urmează apoi trei care cu câte doi cai și bogat împodobite cu scoarțe moldovenești. In cel dintâiu șade frumoasa mireasă. Toți bărbații, cari iau parte în cortegiu, sunt voinici și frumoși și au atras atenția spectatorilor, tot așa și femeile și fetele prin frumseța lor.

După Bucovina a urmat Moravia, Istria, Triest, Görz, Gradisca și în fine Tirolul cu Vorarlberg. O foarte bună impresiune au făcut Tirolezii prin numărul lor mare și prin porturile și steagurile lor istorice.

Cortegiul festiv a fost încheiat de reuniunile de cântări vieneze, cari au esecutat în fața Maj. Sale câteva piese, între cari imnul împărătesc. Terminându-se imnul, primarul Dr. Lueger a adresat Maj. Sale o scurtă vorbire. Maj. Sa a mulțumit din nou foarte emoționat. După ultimele cuvinte rostite de Maj. Sa, au început să sune clopotele tuturor bisericilor, semn că neuitata și măreața serbare s'a sfârșit. Notez, că Maj. Sa, deși a stat tot timpul în picioare, n'a arătat nici un semn de oboseală și n'a gustat nimic.

Dr. C. A.

Isbucnirea »Unirei«.

Cetim în „Unirea" din 13 Iunie n.

„Gazeta Transilvaniei". In numărul din 9 Iunie »Gazeta Transilvaniei,« reproducând articolul nostru »Ce e cu congrua«, află de gust al intercala cu fel de fel de observări, care de care mai copilărești. Noi nu ne putem ocupa de aceste senilități, constatăm numai, că atunci, când noi atragem atențiunea asupra unei primejdii, ce ne amenință biserica, se află un jurnal românesc, care nu își poate ascunde maliția nici la ocaziuni de aceste.

Suntem de altcum de mult în curat cu politica binevoitoare a Gazetei în ceeace privește biserica noastră. Am vrea, să nu fi fost provocați a-i aduce aminte, chiar acum când își serbează jubileul de 70 ani, de atacurile acele nesfârșite, la cari a fost expus Blajul ani dearândul; »Unirea« însa-și își mulțumește existența sa atacurilor din »Gazetă«. Supărarea veche a d-lui Mureșan, că »poporul« (înțălegeți?) zi: elementul laic, nu este reprezentat în organizația noastră bisericească, cel puțin ca și cea greco-orientală, o cunoaștem. Nu ne mirăm deci de loc de tactica »Gazetei« de a pune pe acest laic element totdeauna atunci în linie de bătaia împotriva noastră, când dușmanul și așa bate în porțile bisericei și a scoate la iveală groaznicul antagonism dintre biserica noastră și cea greco-orientală marile favoruri și păreri, ce le ofere aceasta mirenilor săi și egoismul, îngustimea de inimă a bisericei noastre, care nu-i îngădue să între în organizația sa.

Totuși o rugăm una. Când vorbește de biserica noastră să nu vorbească așa de sus și să nu-și închipue, că biserica greco-catolică e redacția »Gazetei«. I-ar sta bine să fie mai modestă și să nu-și iasă așa iute din fire, dacă totuși »Unirea« reprezintă biserica greco-catolică.

La isbucnirile de mai sus răspundem în fruntea foaiei.

Congresul profesorilor de istorie.

Impresii de Neptun.

Pe drum.

In zilele de 18, 19 și 20 Mai v. s'au întrunit în orașul Galați (România) profesorii de istorie ai tuturor școalelor secundare din țară. Despre acest prea interesant congres — primul de acest fel în România, voesc să fac o scurtă dare de seamă, pentru ca și Românii de preste Carpați să fie în curent cu cele ce se petrec în țara românească.

Nu voesc să întru mai deaproape în pregătirile, ce au precedat congresul, amintesc în treacăt numai faptul, că a fost oarecare discuție în privința locului de ținere; erau două păreri: unii doriau, ca locul de întrunire să fie a doua capitală a țării, orașul Iași, unde neobositul nostru istoric, d-l N. Iorga, aranjase și o espoziție istorică; alții, și aceștia au învins, au pledat pentru vestitul port dunărean, Galați.

Spre Galați tindea în ziua de 17 Mai parte mare din profesorii de istorie. Din diferite cauze eu n'am putut urma mulțimii în ziua aceasta; abea Duminecă, 18 Mai am avut fericirea să mă văd pe cale. Era o dimineață răcăroasă, trenul sbura printre munții și dealurile, ce înconjoară romantica Vale a Prahovei. Mă gândeam în mine: ce ideie nimerită, să te vezi coleg cu coleg în mare societate discutând frățește chestii de cele mai importante din viață. Căci întreb eu: ce poate fi mai însemnat în viața unui neam, a unei țări, decât organizarea cât mai bună, cât mai rațională a școalei. Și congresul nostru avea să pună și el o petricică la edificiul școalei moderne. Cu drag mă cugetam la prietinii, pe cari eram sigur, că am să-i întâlnesc la Galați. Incepeam a visa momentele întâlnirii cu ei; urmăriam deja în gându-mi conversații și ascultam conferințe, lecții și discuții, desvoltându-mi în mine întreg programul congresului.

Deodată un fluerat mai lung mă deșteaptă din meditățile mele și mă pomenesc în gara Ploești. Conducterul face atenți pe aceia, cari nu călătoresc la București, că au să schimbe trenul. Era ziua pe la 9

FOILETONUL »GAZ. TRANS.«

Producția absolvenților conservatorului de muzică și artă dramatică.

București, 1 Iunie 1908.

In prima zi de Rusalii a avut loc la Teatrul Liric producția-examen a elevilor dintr'al treilea și ultimul an al conservatorului de muzică și artă dramatică.

Iată o sărbătoare în adevăr și frumoasă și interesantă.

Aici ți se oferă sufletul artistului »în găoace« spre examinare. Aici poți să cunoști, dacă nu pe acel care nu e chemat pentru scena, totuși pe acel care are putința de a dovedi că are stofă.

Ar fi nedrept cineva dacă și-ar face o judecată definitivă de toți absolvenții, cari Duminecă s'au produs pe scena Teatrului Liric — și ar fi nedrept în primul rând pentrucă nu toți au putut avea roluri însemnate ca să poți să-ți formezi *o judecată.*

In prima parte a producției a fost *Furtuna casnica*, comedie într'un act, localizată, care a dat prilej de manifestare a talentului d-nei *Olimpia Bârsan.* D-sa ne-a redat sufletul soției funcționarului, care-și pierde nopțile departe de tovarășa sa, dar care totuși poate să fie iubit.

Tot comicul stă aici în lupta soției, care vrea să stăpânească și în acelaș timp să fie adorată de soțul ei ascultător, care, în treacăt fie zis, n'ar strica să vie mai de vreme acasă, — și această parte serioasă din lupta sufletească a eroinei suspendă oarecum comicul din piesă, dar nu și puterea de manifestare a artistei.

D-na Bârsan are voce de scenă și are siguranța pe care i va fi dat'o ieșirea deasă pe scenă, dar mai mult temperamentul său.

Al doilea personagiu, domnul casei și soțul eroinei, d-l *Meșederu*, a avut un rol neînsemnat, care s'a mărginit în câteva cuvinte, dar în multă mimică, care e un mijloc foarte greu de manifestare a sentimentelor și ideilor, mai cu seamă când e și singurul. Asa că era cu neputință ca să nu se arate pe ici pe colo nenaturalul.

In a doua parte (*Comedie și Tragedie*, într'un act) am avut să cunoaștem o adevărată biruitoare în d-ra *Tina Barbu*, care a avut rolul de actriță, al Clarisei, în piesă. In partea dela început a piesei scenele vii și mișcătoare nu se prea întâlnesc decât odată la întâlnirea dintre Clarisa și sora sa Polina (d-na *Bârsan*).

Aici e cea dintâi manifestare oarecum hotărâtă a tinerei artiste, la întâlnirea și despărțirea micătoare a celor două surori, cari se achită deplin satisfăcător de rolul lor prin jocul d-șoarei Barbu și al d-nei Bârsan.

La sfârșitul bucății, însă, rolul îndoit, de comediană și tragediană, pe care îl joacă Clarisa, pentru distracția invitaților săi, d-șoara Barbu dovedește că e o artistă mare.

Clarisa a fost soția unui oare-care D'Aulnay, care părăsește armata franceza și toate titlurile nobilitare pășind pe scenă, pentru ca să poată fi soț pe placul iubitei sale Clarisa, în aceeași măsură devotată lui. Ducele D'Orleans însă stă în drumul fericirei acestei părechi și prin autoritatea și puterea sa îndepărtează de Clarisa pe soțul ei, iar pe aceasta din urmă, neputincioasă, o răpește prin servitorii săi. Ducele stă sub scutul legii, care nu-i permite să se bată cu ori cine, așa că refuză de a se bate la repetatele provocări ale actorului D'Aulnay.

Cu prilejul acestei sărbători, la care Clarisa are grijă să invite pe cei doi vrășmași, Ducele nu se mai poate da înapoi, mai cu seamă după mai multe insulte din partea adversarului său, care pentru a-l hotărî mai mult, rupe contractul său cu un mare teatru din Paris reluându-și drepturile sale de odinioară.

Lupta se începe, alături în grădină, iar în salon după reîntrarea celorlalți invitați, începe adevăratul rol al Clarisei, care pentru a nu da de bănuit că alături e lupta (în care e decisă moartea unuia) spune celor de față că Ducele a plecat.

Unii dintre învitați cer să li-se reprezinte de artista Clarisa, cu acel prilej, câteva scene și situații comice, alții sunt, dimpotrivă, pentru dramă. După intervenția, îmi pare, a doctorului Choquart (N. *Băila*) toți cad de acord să se înceapă cu comedia și să se isprăvească cu tragedia.

In manifestările sale din partea comică, Clarisa întroduce elemente foarte variate, toate escelent redate, în vreme ce în grădină se aude ciocnirea săbiilor, care îngrijește oarecum pe asistenți și ceia ce face pe Clarisa în cele din urmă să mărturisească parte din adevăr: că ducele face exerciții de scrimă cu D'Aulnay.

Ca să fie mai sigură Clarisa încredințează cheia ușii dela grădină doctorului Choquart — și acum cei de față cer un subiect de tragedie. Și Clarisa își în-

oare, bagaj puţin; ce era mai lesne decât să trec pe linia vecină, unde numai decât m'am aşezat comod, ca la Buzău de nou să trec în trenul de Galaţi. Erau orele 10 şi începea a dogori; cu cât înaintam spre Buzău, căldura creştea; privirea-mi rătăcia asupra lanurilor imense, ce se înşirau pe amândouă laturile liniei ferate; şi ce privelişte tristă: sămănăturile pârlite de soare abia o palmă-două dela pământ, erau pălite şi atât de arse, încât oamenii 'şi luaseră nădejdea de a mai aştepta vre-o recoltă, mai ales dela grâu.

Pe când stam şi priveam cu durere pe ferestrii, voci tari, cari discutau aprins mi-au abătut toată atenţia asupra a doi tineri, cari făceau politică. Unul bine hrănit, bine îmbrăcat, arăta a tânăr boer, înapoiat din străinătate; tânăr care cunoaşte şi el chestiile din ţara sa din foile evreeşti puse în solda diferiţilor politiciani. Se vedea venit acasă, pentru ca cu tot focul juneţii să se pună pe lucru. Şi ocazia-i surâdea frumos viitor: era tocmai în formaţie noul partid conservator democrat, sub şefia unui bărbat foarte popular. Ce era mai firesc, decât angajarea între corifeii acestui partid? Ajungerea la putere şi desfiinţarea tuturor lucrurilor aranjate de cei cari conduc azi destinele ţării.

Privesc pe celălalt: şi el tânăr, mai simplu la înfăţişare şi la port, dar trăit în ţară, mai cumpănit la vorbă, bine orientat în toate cele de acasă. Aştepta rezervat frazele fără şir, cari curgeau de pe buzele boeraşului, picat în ţară dintre straini; auzia cum e glorificat noul şef aliat cu vestitul Bădărău şi cum e luat în râs adevăratul luptător naţional Iorga. Il văd — cum sub masca rezervii, începe a se agita în sufletul său, cum doreşte încheierea frazei ciocoeşti, ca să-şi descarce şi el inima.

Pare că-l aud şi acum, cu câtă convingere, cu câtă putere de argumentaţie caută el să întoarcă din rătăcire pe acela, care sa lăsase răpit de vârtejul din ţară, din necunoştinţă de cauză. Cu câtă căldură apăra el pe marii patrioţi, cari au pus temelii statului român şi aduc prinos totul pe altarul acestui stat. Mi-a plăcut cu deosebire, când cu oare-care indignare pune pe marele patriot Iorga faţă cu nişte aventurieri politici; pare că-mi creşte mie inima, când îi enumără unele fapte adevărat jertfe pentru neamul românesc: munca titanică desfăşurată pe câmpul ştiinţei, al literaturii, al politicei desinteresate, jertfele mari materiale, cum relativ — nime n'a adus obştei, ca el. — Şi ce mulţumire sufletească, când observ, că asupra junelui boer încep a prinde aceste vorbe — fapte dovedite.

Se anunţă tocmai gara Buzău. Lume multă pe peron aşteptă sosirea şefului-profet; mă uit după boierul nostru; îl văd, cum se strecoară prin public şi trece deprimat prin gară, răspunzând scurt şi rece celor ce-l bineventau. Efectul era invederat, începuse a se desmeteci şi a medita: ce face? unde merge? Păcat, că n'am mai avut parte să-mi studiez omul; cred însă tare, că cele auzite l'au făcut să gândească; ce va fi mai târziu nu ştiu, dară eu aştept bine dela el.

In fine iată-mă şi în trenul de Galaţi. Afară aceeaşi privelişte posomorâtă. Cerul se închide; ce bucurie pe feţele tuturor; 'i auziam pe toţi rostind în sine rugi fierbinţi, ca Dumnezeu să se îndure să potolească arşiţa de jos. Şi s'a îndurat Atotputernicul şi a slobozit-o sfântă de ploaie, salutată de noi, între cari şi oficeri, fii de boieri făceau cruci mari, era adevărat balzam pe pământul prăjit de arşiţă, dară.... ce folos?, s'a mărginit la o întindere neînsemnată şi când ne apropiam de Brăila, nici urmă de a fi picat ceva, — tot aşa şi la Galaţi.

(Va urma.)

---

†

Cu inima zdrobită de durere, aducem la cunoştinţă tuturor rudeniilor, prietinilor şi cunoscuţilor, că mult iubitul şi neuitatul soţ respective tată, frate, cumnat etc.

Traian H. Pop

teolog abs. şi fost redactor al „Gazetei Transilvaniei“

după lungi şi grele suferinţe şi-a dat nobilul său suflet în mânile Creatorului în 14 l. c. la 5¹/₄ ore p. m. în etate de 44 ani.

Rămăşiţele pământeşti ale scumpului defunct se vor aşeza spre odihna de veci Miercuri, 17 l. c. în cimiterul bisericei gr. cat. din Şard.

Şard, la 17 Iunie 1908.

Dormi în pace, suflet blând!

Leontina T. Pop násc. Moldovan, soţie. Dorica, Veturia, Hortensia şi Ovidiu, fiice şi fiu. Iulia şi Claudia Moldovan, cumnate. Petru Pop. jude de tribunal în pensie, unchiu. Iuliu, Florian, Petru, Raveca, Victoria, fraţi şi surori şi alte numeroase rudenii.

STIRILE ZILEI.

— 4 Iunie v.

Examenul oral de maturitate s'a început astăzi la gimnaziul nostru din Braşov şi durează până inclusive Luni. Din 39 candidaţi, cari s'au supus examenului în scris de maturitate, au fost admişi la examenul oral 36 candidaţi. Unul s'a retras din cauză de boală, iar doi n'au corespuns. Examenul este prezidat de dl archimandrit Dr. Ilarion *Puşcariu*. Din partea guvernului asistă dl *Szentimrey* István, directorul gimnaziului de stat din Sibiiu.

Directoriul Şuluţan. La şedinţele directoriului Şuluţan, cari s'au ţinut Vineri şi Sâmbătă (12 şi 13 c) dintre fruntaşii noştri laici au luat parte, după cum cetim în »Unirea«, următorii domni membrii: Iosif Pop, Ioan Mezei, Alexandru Onaciu juzi la curia regească din Budapesta, consilierul ministerial George Popp, director de finanţe în Zombor, Ladislau Hossu jude la tabla regească din Cluj, Ioan Nestor şi Vasile Ranta Buticescu, juzi de tribunal pensionaţi din Cluj, Dr. Ioan Pop, medic maior pensionat din Orăştie, Vasile P. Hărşan. advocat Sibiiu, Iuliu Bárdosy isp. scolastic pensionat din Sibiiu, Dr. Iuliu Maniu, adv. arh. dep. diet. Dr. Alexandru Pop, medic arhidiecezan din Blaj. Directoriul s'a ocupat de chestii curente relative la administrarea fundaţiunii Şuluţane 1907. Averea fundaţiunii la sfârşitul anului 1907 e 999,741 cor. 57 fileri. Se împărţesc din ea anual 25 de stipendii în suma de 8160 coroane.

In amintirea lui Ciprian Porumbescu. Reuniunile surori: Reuniunea rom. de cântări şi muzică din Oraviţa-mont., »Concordia« reuniune de cântări gr. cat. şi Reuniun.a de cântări şi lectură gr. ort. din Oraviţa-rom. aranjează Duminecă la 21 Iunie nou 1908 în localul »Grădinei de tir« din Oraviţa-mont. un *Concert festiv în memoria lui Ciprian Porumbescu.* Venitul curat e destinat pentru fondul Monumentului Porumbescu din Stupca.

Programa e compusă exclusiv din composiţii de ale regretatului compositor şi anume: 1. Marşul cântăreţilor din Oraviţa; 2. Baladă; 3. Earna; 4. A căzut o rază lină; 5. Altarul Mănăstirii Putna; 6. Soli de bass din »Crai nou« şi 7. La un nour.

Vizita împăratului Wilhelm în Rusia. Din Petersburg se comunică, că în cercurile suspuse se afirmă că împăratul Germaniei va întoarce încă în cursul acestui an vizita, pe care ţarul i-a făcut-o anul trecut la Swinemünde. Această vizită va da probabil prilejul unei mari defilări de flotă. Vizita împăratului Germaniei va avea loc abia după vizita preşedintelui Franţei Fallières, la Reval, deci abia în cursul lunei August.

Hotelul »Continental«, proprietatea d-lui Petru Popovici din strada Castelului (fosta casă Stănescu) s'a deschis astăzi. Atragem atenţiunea publicului român voiajor dela noi şi din România asupra acestui otel splendid, arangiat după cele mai moderne recerinţe. A se vedea înseratul de pe pagina 4.

Locuinţe pentru lucrători. Primul ministru Wekerle a prezentat în şedinţa de Luni a dietei un proect de lege, după care se vor construi în curând locuinţe pentru lucrători în valoare de 17 milioane coroane. Terenul acestor clădiri a şi fost găsit şi în curând se va începe construirea clădirilor. Prin aceste clădiri se urmăreşte în parte crearea de locuinţe eftine pentru lucrători şi a pune capăt actualei exploatări ce se face cu chiriile. In aceste clădiri îşi vor putea găsi adăpost 10,000 familii de lucrători pe preţul de 120—150 coroane. In total se vor clădi 1500 case cu 60 0 locuinţe.

Lupta pentru preşidenţia Statelor-Unite. Oamenii de încredere ai partidului republican, au ţinut Duminecă o întrunire la Chicago şi au ajuns la o înţelegere în ce priveşte candidatura la preşidenţie. E lucru stabilit acum, că ministrul de răsboi Taft va fi candidatul partidului republican.

In amintirea doctorului Radovici.

Bucureşti, 1 Iunie 1908.

După ce acest dintre cei mai scumpi între fiii ţării a fost răpit de o boală nemiloasă din mijlocul neamului nostru, numai atunci s'a văzut ce urias a fost!

Inteligenţele frumoase şi inimele mari nu se pot recunoaşte într'o atmosferă de bâlciu. Ele planează deasupra amestecului inform de patimi şi întuneric, ele văd totul dar fără să poată fi văzute.

Aşa s'a strecurat în sbuciumul său Radovici prin viaţă şi printre noi.

Inzestrat cu o inteligenţă rară şi cu o inimă de o desăvârşită nobleţă, a început încă din tinereţe să cugete şi să simtă pentru lumea întreagă şi apoi pentru neamul său, ale cărui dureri le împărtăşia ca pe ale sale proprii.

Socialist sincer în epoca de glorie a socialismului românesc (1880—1890) iar pe urmă social-democrat. poporanist, făcând parte şi fiind el poate cel mai generos din tinerimea generoasă a partidului liberal de azi.

*

Suferinţele lui morale ajutau desvoltarea crudei boale, pe care o avea din tinereţe încă; şi în anul de jale pentru el şi pentru neamul său, 1907, şi-a pus sănătatea la ultima încercare, pentru ca să împăciuiască şi în acelaş timp să apere de gloanţe pe ţăranii din Vaslui.

Sfârşitul se ştie cât ia fost de eroic: departe de ţara lui, de poporul său, de orice mângăiere, în valurile mărei. Ce sfâşietor! Şi totuşi ce biruinţă rară a omului care vrea să rămâie totuşi învingător.

Pentru cei ce l'au cunoscut, Radovici a fost în felul său un Eminescu, un Gh. Popovici.

Aceştia au fost din aurul neamului românesc — şi dacă numai aur ne va fi dat să pierdem, atunci să vede că ne merităm pedeapsa!

Radovici a fost medic, dar sufletul mare l'a ridicat în lupta socială şi politică, unde visa să facă cuceriri pentru cei objiduiţi din neamul său.

In medicină era pentru lupta de apărare împotriva boalelor, pentru lupta de cultivare şi ridicare economică a masselor. In societate pentru profilaxia tuberculozei era el viaţa — el, cel atins de boală, şi cu slabe speranţe de scăpare.

*

In numele lui Radovici s'a format până acum prin subscripţie un fond de aproape 7.000 lei, bani cari vor fi întrebuinţaţi în lupta împotriva tuberculozei.

Astfel numele lui va fi rostit cu sfinţenie şi de suferinzi şi de acei cari ca şi el au nutrit nădejdi pentru uşurarea nedreptăţilor de veacuri.

Rarele lui calităţi i-au fost recunoscute de puţinii prieteni, ca şi de adversarii leali, iar după moarte s'au scris pentru numele lui dintr'o parte ca şi din alta cuvinte, cari îl înalţă în rândul mucenicilor neamului românesc.

Sub titlul care stă de-asupra acestor rânduri d-l I. Cantacuzino (democratul şi directorul serviciului sanitar) arată în *Viaţa Românească* din Mai, în duioase şi mişcătoare cuvinte, cine a fost doctorul Radovici — cum poate numai d-l Iorga a mai făcut-o în pomenirea sa din *Neamul Românesc.*

»Un curaj combativ şi vecinic dispreţuitor de moarte — scrie d-l Cantacuzino o putere de indignare, gata să reacţioneze la ori şi ce nedreptate, un orgoliu discret şi nesupus, asociat cu o extremă delicateţă sufletească şi cu o admirabilă facultate de înduioşare faţă de cei obijduiţi constituiau lui I. Radovici o fizionomie din cele mai caracteristice şi mai rare. Avea pasiunea copiilor şi celor slabi. Un bun simţ afinat şi pătrunzător făcea din el un ironist înţepător, dar fără răutate, căci bunătatea sa sufletească era imensă«.

Iar mai departe:

»Spre ţăranul nostru dispreţuit şi apăsat, spre acest ţăran fiu, inteligent, însă fatalist, fără spirit de iniţiativă. de abia desrobit, incult şi economiceşte dezarmat, pornea tot avântul de dragoste al prietenului nostru. Expresiunea acestei vii simpatii era mărită de dânsul prin senzaţiuni estetice; iar amintirea luminoaselor orizonturi şi a elegantelor siluete evocate de Grigorescu revenea mereu în convorbirile sale despre ţară şi ţărănime«.

Şi mai departe:

»Dar iată! Din seninul înşelător al cerului, deodată tună şi fulgeră; o scânteie cade, incendiul izbucneşte: din Dorohoi până în Mehedinţi revoluţia ţărănească se aprinde şi se întinde; spaima deşteaptă pe cei adormiţi; speranţa se redeşteaptă în sufletul acelor cari desnădăjduiau: nu cumva va răsuna semnalul unei noui activităţi de reorganizare, fecundă şi liberatoare?

»Zilele revoluţionare trăite anul trecut supuseră sensibilitatea vibrantă a lui Radovici unei teribile încercări. Eşi-va din această furtună atmosfera purificată prevestitoare a unei ere de justiţie mai mare? S'au poate cataclismul final, în care este menită să disparǎ până şi naţionalitatea noastră? In acest interval de câteva zile Radovici trecu printr'o adevărată agonie morală pe care n'au putut-o aprecia decât intimii săi. Palid, într'o stare de mută agitaţie, aştepta torturat, rezultatul evenimentelor. Din această luptă interioară el a ieşit sfăşiat, lovit de moarte, fiziologiceşte distrus. Cu toate acestea primi fără ezitare să plece la Vaslui, ca prefect, convins, că în acele momente decisive trădătorii sunt acei cari se abţin«.

R. C.

ULTIME ŞTIRI.

Bucureşti, 17 Iunie. „Monitorul Oficial“ publică decretul prin care dl Alex. *Djuvara* e numit ministru al industriei şi comerciului.

Proprietar: Dr. Aurel Mureşianu.
Redactor respons.: Victor Branisce

---

cepe subiectul odată cu iuţirea zângănitului săbiilor:

»Inchipuiţi-vă, zice ea, că ducele se bate cu D'Aulnay.

In sufletul Clarisei se petrece o dramă reală iar cei de faţă o aplaudă râzând şi felicitând-o pentru joc. Clarisa descrie lupta dintre adversari aşa cum şi-o poate închipui după sgomotul de afară, plânge, cade pe un scaun, ţipă, chiamă *ajutor*, iar cei de faţă reci şi liniştiţi urmăresc cu atenţie jocul aplaudând şi făcând observaţii măgulitoare.

Observaţia doctorului, că artista s'ar putea să fie sinceră, dă naştere la mai multe glume în special ale abatelui Dubois — şi numai după-ce artista cade din nou fără putere şi dupăce se aude o cădere în grădină doctorul dă Clarisei cheia să deschidă. Apare din grădină D'Aulnay, care a ucis pe Duce.

Desnodământul era pe placul nostru.

Dar rămânea în urmă jocul excelent, care te făcea să uiţi sfârşitul, jocul d-rei Barbu, care înţelege foarte bine fiecare situaţie şi care trece fără greutate dintr'o stare sufletească în alta; iată o artistă, o nouă artistă cunoscătoare a sufletului omenesc şi al felului său de manifestare. Iată o artistă pe care o dorim desăvârşită şi mare pentru cinstea scenei româneşti. Să sperăm că d-ra Barbu va câştiga cu timpul pe lângă alte calităţi de scenă şi o voce mai puternică.

In aceasta bucată, destul de grea pentru nişte absolvenţi, dar destul de potrivit aleasă pentru a da putinţa unor talente să se manifeste, s'au mai distins în roluri de altfel fără mare însemnătate, d-l Nebunelli prin siguranţa şi naturalul jocului său. Are apoi o frumoasă dicţiune şi o voce puternică şi clară; un rol mai important ar desvălui la d-l Nebunelli şi alte calităţi. De asemenea d-l *Băila* (bursierul societăţii pentru crearea unui fond de teatru din Ardeal) iarăşi într'un rol secundar, dovedeşte siguranţă şi libertate în acţiune. Tot aşa d-l Nedelcovici în rolul mai întins al lui D. Aulnay soţul Clarisei.

In *D'ale Carnevalului* comedia cunoscută a lui Caragiale se prezintă pe lângă alţii pe cari i-am cunoscut în bucata de mai sus, d-l G. Niculescu care joacă destul de natural rolul lui Crăciunel, vecinic înşelatul de Miţa Baston, soţia lui şi bătut la fiecare ocazie. De asemenea d-l Calmuski se prezintă mai bine în rolul Catindatului dela Percepţie decât în rolul lui Iosif din *Comedie şi Tragedie.* D-ra V. Ionescu redă reuşit pe femeia uşoară, Miţa Baston.

In linii generale producţia de Duminecă a relevat câteva noi talente reale de scenă.

R. C.

Dela „Tipografia și Librăria“
A. MUREȘIANU, Brașov
se pot procura următórele cărți

(La cărțile aicĭ înșirate este a se mai adauga pe lângă portul postal arătat, încă 25 banĭ pentru recomandație.)

„Opere complete“ de *N. Nicoleanu, C. Stamati și V. Cârlova* la olaltă întro singură Broșură. Prețurĭ 1 cor. 50 plus porto 10 banĭ.

Din operele complete a lui **Ioan Creangă** a apărut ediția a doua. Prețul 1 cor. 60 fil plus 20 b. porto.

O. Goga „Poesie“ din editura *„Minerva“* premiate de Academie și costă numai 1 cor. plus 10 bani porto.

Nestor Urechiă: **„In Bucegĭ“** (Narațiune) Format octav mare paginĭ 285 prețul 1 cor. 50 plus 20 porto.

„Popasuri vânătorești“ de *Ion Bârseanul* pe 205 pagini formatul octav mare prețul cor. 1.50 bani plus 20 bani porto.

M. Sadoveanu. Amintirile căprarului Gheorghiță. Pagini 280. Prețul Lei 2.

Ludovic Dauș: **„Doamna Oltea“** (Mama lui Stefan cel mare) poem dramatic în versurĭ. Musica de d-l D. G. Chiriak. Piesa aceasta s'a jucat pentru prima oară pe scena Teatrului național din Bucureștĭ în seara de 19 Noemvrie 1904 la reprezentația de gală dată cu ocazia jubileului de 400 anĭ dela moartea lui Ștefan cel mare. Poemul e scris pe 62 paginĭ. Costă 1 coroană plus 10 bani porto.

D. C. Moruzi: **„Rușii și Românii“** cu o prefață de N. Iorga. Prețul cor. 1.50.

N. Iorga: **„Negoțul și meșteșugurile în trecutul românesc“.** Prețul cor. 2.50.

„Doamne ajută-ne“. Schițe din popor de *Romulus Cioflec*, à 2 coroane plus 10 bani porto.

Al. I. Odobescu opere complete. Vol. I. Pagini 360. Prețul Lei 1.50.

„Călăuza stațiunilor balneare“ de *Aurel Scurtu*. Prețul 1 cor. 50 fil. plus 20 banĭ porto.

Sandu Aldea **„Cărticica plugarului“** —·50 bani plus 10 bani porto.

„Două neamuri“ de **Sandu Aldea** cu cuprinsu următor: Un arândaș, Despărțire, La țară, Acasă, Tinerețe, Nepotul lui Mihalis, Seri de iarnă, Invrăjbiții, O afacere, La oaste, Alte învoieli, Singură, Seceta Pierzanie, Ogorul strămoșesc. Prețul 1 cor. 50 plus 20 bani porto

— Romanul **„Robia Banului“** de Sofia Nadejde a apărut în o nouă ediție și se află la tipografia și librăria A. Mureșianu în preț de 2 Lei plus 30 banĭ porto.

„Dac'ași fi o păsărică“ romanță frumósă pentru voce si piano, cuvintele de I. Ioanovits, compusă de d-l *Stefan C. Voicu*. op. 1. prețul 80 banĭ plus 5 banĭ porto.

„Geloșii“, comedie într'un act, după germană, de *Moșul*. Brașov. Tipografia A. Mureșianu 1905. O piesă fórte potrivită pentru diletanții noștri dela sate și orașe (pentru 3 domui și 2 dame). Prețul 40 fileri franco.

Plecarea și sosirea trenurilor de stat reg. ung. în Brașov.
Valabil din 1 Maiu st. n. și până în 1 Oct. st. n. 1908.

Plecarea trenurilor din Brașov.

Dela Brașov la Budapesta:

I. Trenul mixt la óra 5·46 min. dimin.
II. Tr. accel. (peste Clușiu) la ó. 2·45 m. p. m.
III. Trenul de pers. la óra 7·30 min séra.
IV. Tr. accel. p. Arad la órele 10·26 m. séra.

Dela Brașov la Bucurescĭ:

I. Trenul de persóne la óra 3·20 m. dim.
II. Trenul mixt la órele 12·00 m. p. m.
III. Trenul accel. la óra 2·19 min. p. m. (ce vine pe la Clușiu).
IV. Tren mixt la órele 7·47 sera.*
*) (care circulă numai la Predeal).

Dela Brașov la Kezdi-Oșorheiu Bereczk și Ciuc-Ghimes:

I. Trenul de pers. la óra 5.15 min. dim.*
II. Trenul mixt la óra 8·41 min. a. m.*
III. Trenul de per. la óra 3·05 m. p. m. (are legătură cu Ciuc-Szereda).
IV. Tren de pers. la órele 7·00 m. séra.*
(* au legătură numai la Szepszi-Szt.-György).

Dela Brașov la Zĕrnescĭ (gara Bartolomeiu)

I. Trenul mixt la óra 8·40 min a. m.
II. Trenul mixt la óra 4·16 min. p. m.
III. Tren mixt la óra 9·46 séra.

Sosirea trenurilor în Brașov:

Dela Budapesta la Brașov:

I. Tren acc. p. Arad la órele 4·52 m. dim.
II. Trenul de persóne la óra 7·12 dim.
III. Tr. accel. peste Clușiu la ó. 2·09 m. p. m.
IV. Trenul mixt la óra 8·50 min. séra.

Dela Bucurescĭ la Brașov:

I. Tren. de pers. la óra 7·28 min. dimin. (numai dela Predeal).
II. Trenul accel. la óra 2.18 min. p. m. (Are legătură cu Sibiiu și Cluj).
III. Trenul pers., la óra 4·55 m. p. m.
IV. Trenul mixt. la óra 9·18 min. séra.

Dela Bereczk-Kezdi-Oșorheiu și Ciuc-Ghimes la Brașov:

I. Trenul de persóne la óra 8.16 m. dim.* (are legătură cu Ciuc-Sereda)
II. Trenul de pers. la óra 1·59 m. p. m.*
III. Trenul mixt, la óra 6·33 m. séra.*)
IV. Tren mixt, la órele 10·08 m. séra.
(* au legătură cu Ciuc-Gyimes).

Dela Zĕrnescĭ la Brașov (gar. Bartolomeiu.)

I. Trenul mixt la óra 7·12 min. dim.
II. Trenul mixt la óra 1·39 min. p. m.
III. Tren mixt la óra 7·07 séra.

Notă. Incepând cu 1 Iunie intră în circulațiune trenul direct Arad-Budapesta și trenul accelerat de dimineață Brașov-Budapesta.

Tipografia A. Mureșianu, Brașov.